

BARBARA SANDRI

FRANCESCO GIUBBILINI

CAMILLA PINTONATO

GALLINARI

L'ENCICLOPÈDIA DEFINITIVA

Titol original *Il Gallinario*. Publicat per acord amb Debbie Bibo Agency.

Text © 2020 Barbara Sandri i Francesco Giubbilini

Il·lustracions © 2020 Camilla Pintonato

© d'aquesta edició: Andana Editorial

1a edició: octubre, 2021

Av. Aureli Guaita Martorell, 18. 46220 Picassent (València)

www.andana.net / andana@andana.net

Traducció: David Guinart Palomares

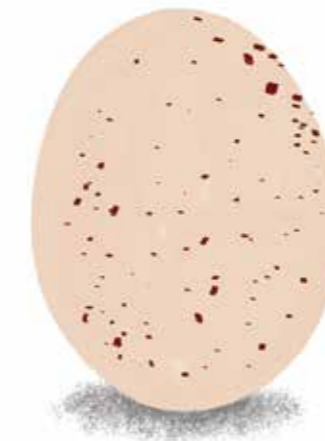
Revisió: Maria Carbó

Queda prohibida la reproducció i transmissió total i parcial d'aquest llibre sota cap forma ni per cap mitjà electrònic o mecànic sense el permís dels titulars del *copyright* i de l'empresa editora. Tots els drets reservats.

ISBN: 978-84-18762-08-6

Dipòsit legal: V-2050-2021

Imprès a Espanya

Andana
editorial

A LA DESCOBERTA DEL MÓN DE LES GALLINES

El món de les gallines	8
Com es distingeix el gall de la gallina	10
Edats diferents, noms diferents	11
A propòsit del festeig	12
I després?	13
Quins són la grandària i el pes d'una gallina?	14
Mira qui parla	16
El plomatge vist de prop	18
Les coloracions	20
Una raça, molts colors	22
Les gallines saben volar?	24

COM ESTÀ FETA UNA GALLINA?

Fotografia de la gallina	26
Ecografia de la gallina	27
Tic-tac... Tic-tac...	28
Radiografia de la gallina	29
A lluir cresta!	30
Ensenya'm la poteta	32
Les empremtes: el rastreig de gallines	34
Ràpid, un metge!	36
El cervell de la gallina, més d'un el voldria!	38
El superpoder de la gallina: una vista de 300 graus	40
Cal una bona oïda	41

L'OU VIST DE PROP

L'ou	42
Quins són la grandària i el pes d'un ou?	44
Els ous de les meravelles	45
L'ou a la cuina	46
La volta al món de l'ou	48

LA CONVIVÈNCIA ENTRE HUMANS I GALLINES

El ser humà i la gallina: una història d'amor de més de 5.000 anys	50
Les gallines han fet història?	52
La màgia dels símbols	54
Això era i no era... una gallina	56
El galliner: una casa a mida per a les gallines	58
La tanca i l'espai verd al voltant del galliner	60
Les gallines, aliades de l'hort i del jardí	62
Acceptem gallina com a animal de companyia	64

UN MÓN DE RACES

Un món de races	66
Ayam Cemani	68
Cotxinxina	69
Barbuda d'Anvers	70
Sedosa	71
La Flèche	72
Rhode Island	73
Paduana	74
Sebright	75

EL MÓN DE LES GALLINES

El món és bonic perquè és variat. I el de les gallines no ho és menys: n'hi ha de moltes races, diferents entre elles pel plomatge i la grandària, però també pel color de la closca dels ous. I, igual com les persones, cadascuna té un caràcter i un temperament propis.

Algunes tenen el plomatge decorat amb magnífiques figures geomètriques.

WANDOTTE

COLL PELAT

N'hi ha que semblen gairebé còndors, sense ni tan sols una ploma al coll.

ARAUCANA

I d'altres en tenen massa! Les plomes al voltant de les orelles i al coll les fan molt bufones...

PADUANA

...i n'hi ha que tenen tantes plomes al cap que gairebé no se'ls veuen els ulls!

COTXINXINA

Algunes gallines són molles com un coixí, amb un plomatge rodó i suau.

AYAM CEMANI

Hi ha gallines negres del cap als peus, bec i cresta inclosos.

SEDOSA

I d'altres tenen la cua increïblement llarga!

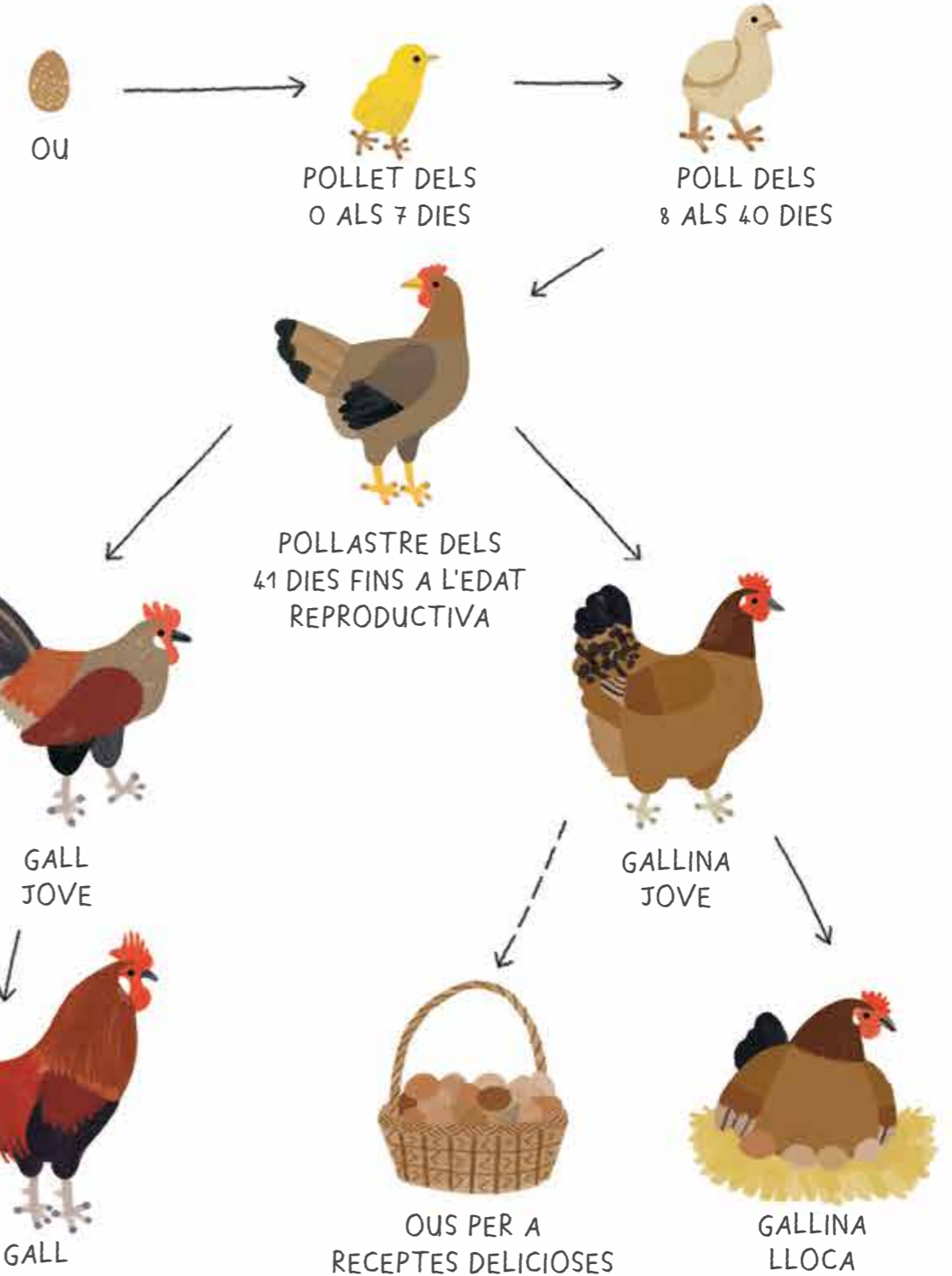
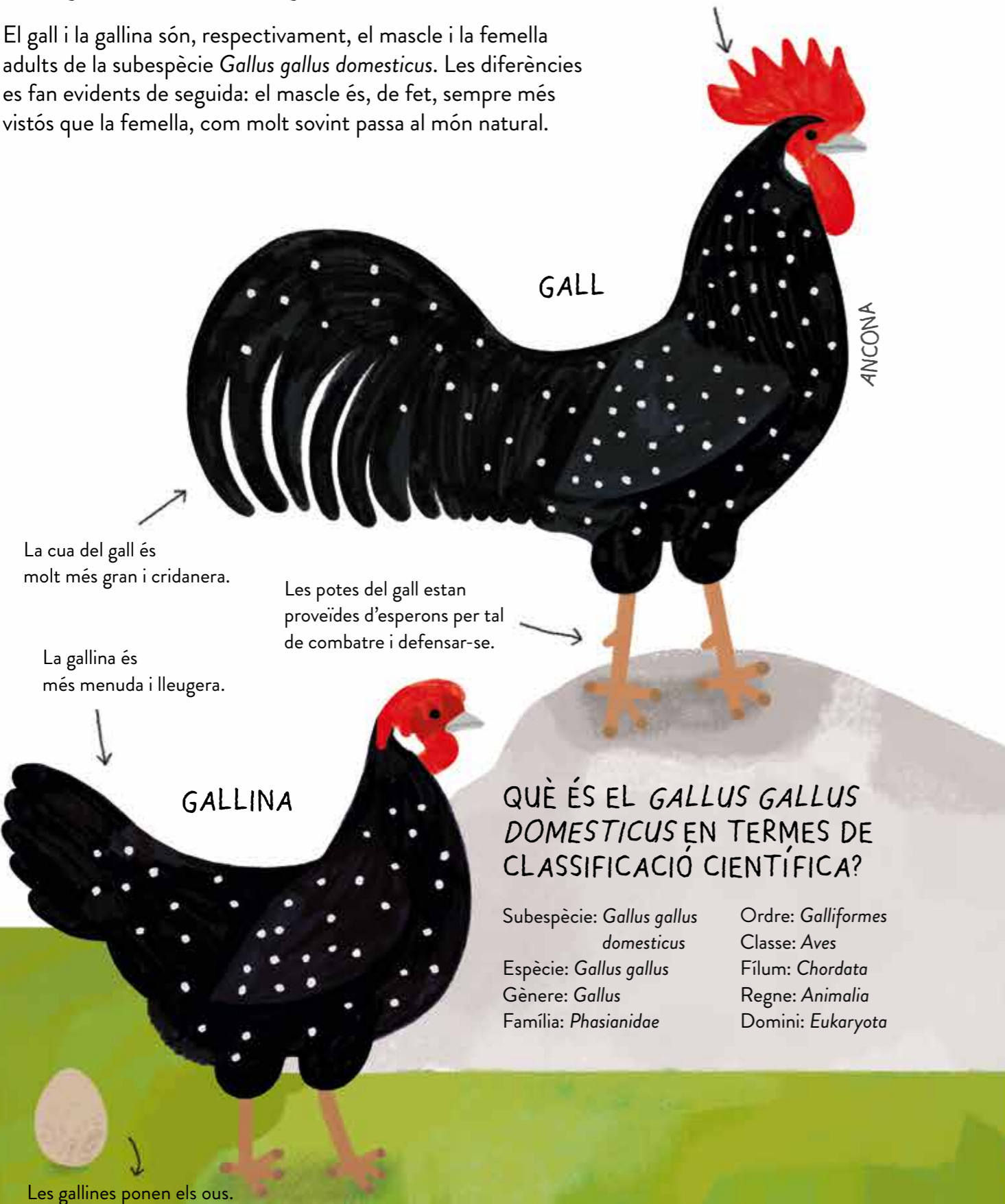
FÈNIX

En altres races les plomes són tan blanques i sedoses que semblen els pèls d'un gat, i fins i tot et venen ganes d'acaronar-les!

COM ES DISTINGEIX EL GALL DE LA GALLINA?

El gall i la gallina són, respectivament, el mascle i la femella adults de la subespècie *Gallus gallus domesticus*. Les diferències es fan evidents de seguida: el mascle és, de fet, sempre més vistós que la femella, com molt sovint passa al món natural.

El gall té una cresta molt més gran que la de la gallina.

EDATS DIFERENTS, NOMS DIFERENTS

De la desclosa dels ous naixen els pollets: acabats de néixer, és molt difícil saber si són mascles o femelles! Quan són més grans se'ls anomena polls i més tard pollastres, i en el transcurs de només sis o vuit mesos ja són adults: la gallina comença a produir ous i el gall a cantar i festejar. Si l'aparellament segueix al festeig, els ous quedaran fecundats. Només d'aquests, una vegada covats, podran néixer els pollets.

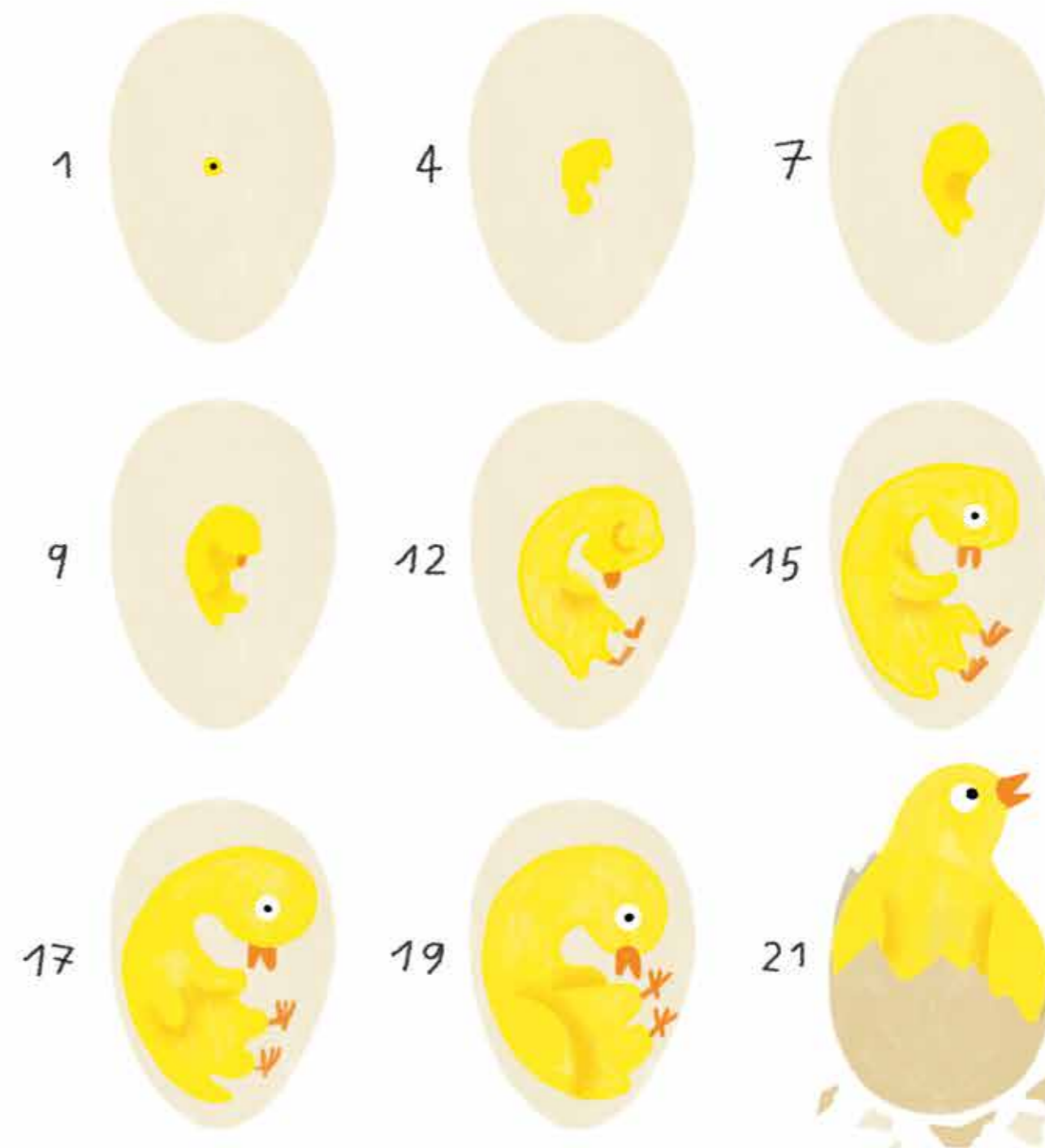
A PROPÒSIT DEL FESTEIG

En l'amor, l'aparença no ho és tot. Per causar impressió a una gallina no hi ha prou de ser guapot, sinó que també cal tenir traça amb el ball. Els galls, de fet, festegen amb les gallines amb una mena de dansa ritual especial (coneguda com a *tidbitting*, en anglès) en què agafen de terra un trosset d'algun aliment especialment exquisit i el llencen enlaire perquè torni a caure, marcant el ritme amb la seva veu greu i regular. Una autèntica serenata!

SORGIRÀ L'AMOR?

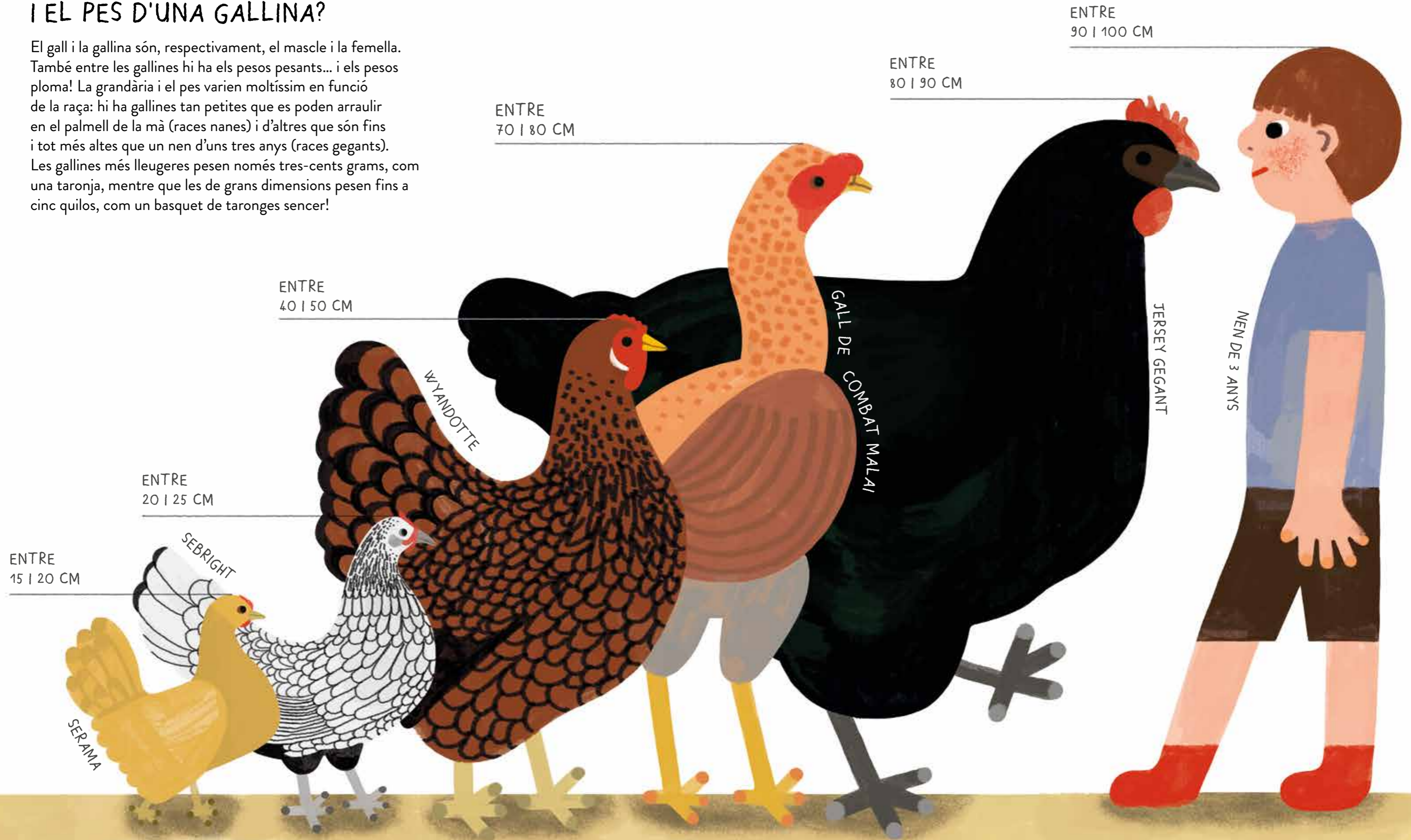
I DESPRÉS?

Després del festeig i de l'aparellament, la mare lloca haurà de covar els ous fecundats durant vint-i-un dies, després dels quals naixeran els pollets. Durant aquest període la lloca no abandonarà mai els ous al niu, només el temps indispensable per beure i menjar. Una gallina pot arribar a covar fins a quinze ous alhora.

QUINS SÓN LA GRANDÀRIA I EL PES D'UNA GALLINA?

El gall i la gallina són, respectivament, el mascle i la femella. També entre les gallines hi ha els pesos pesants... i els pesos ploma! La grandària i el pes varien moltíssim en funció de la raça: hi ha gallines tan petites que es poden arraulir en el palmell de la mà (races nanes) i d'altres que són fins i tot més altes que un nen d'uns tres anys (races gegants). Les gallines més lleugeres pesen només tres-cents grams, com una taronja, mentre que les de grans dimensions pesen fins a cinc quilos, com un basquet de taronges sencer!

MIRA QUI PARLA

El galliner no és de cap manera un lloc tranquil ni silenciós: gallines, galls i polls poden emetre molts sons, tots diferents, en funció del sexe, de l'edat, de la situació o d'allò que volen comunicar.

PA PA
PA PA PA

No tothom sap que, en els moments de lleure, a les gallines els encanta parrupar. És un rondineig greu i tranquil que recorda una mica els roncs d'un gat.

El «cloqueig» és el so típic que emeten les gallines mentre graten la terra en cerca d'aliment. Quan troben alguna cosa apetitosa, el cloqueig es fa més intens i festiu!

CLO CLO
CLO CLO
CLO

PIU

PIU

Dins del galliner també els polls tenen alguna cosa a dir. El seu refilet típic és un seguit de «piu piu piu» delicats i tendres, que acompanyen durant tot el dia el cloqueig de les gallines.

CO CO
DEEEEEEE

Quan la gallina fa «co co de» significa que tot just ha post un ou i convida les altres a fer el mateix perquè, si un predador trobés més ous al niu, el d'ella tindria més probabilitats de salvar-se.

QUIQUIRIQUIC

El gall no canta només a trenc d'alba, sinó també durant la jornada. Hi ha galls que emeten «quiquiriquics» potents d'una durada de fins a vint segons!

Alerta vermella! Si la gallina crida «co co co co deeee» desesperadament i més fort de l'habitual, és un senyal de perill. Campi qui pugui!

CO CO
CO CO
DEEEEEEE